

”Kuuluuko!? – Sullon mikki kiinni, aukase se!!”

Etätyökokemuksia Tornioista kevästä 2020 alkaen

Elina Löhönen,

*vastaava psykologi,
perheterapeutti, lasten- ja
nuortenpsykiatrian
poliklinikka Länsi-Pohjan
sairaanhoitopiiri*

Yhteinen oppiminen perheiden kanssa digivälineiden käyttöön oli voimaannuttavaa. Yllätyin itsestä ja asiakasperheistä, kuinka paljon olimme valmiita näkemään vaivaa kuvallisen yhteyden muodostamiseen. Joskus saattoi mennä puoli tuntia varatusta tunnin ajasta, että kuva- ja ääniyhteys saatiin muodostettua. Digiloikkaaminen uusien asiakasperheiden luo oli jännittävää ja joskus vähän noloakin. Kuuluvuuden ja kuvan asettelun lomassa oli hupaisia tilanteita, kun ei ollut ehtinyt työryhmänä esittäytyä, mutta oli jo ehtinyt esiintyä usean minuutin ajan ruudulla etsien mikrofonin jatkojohtoa ja ratkaisevaa painiketta tuliterästä etämikrofonista. Yhteinen tekniikan opettelu sekä uusien että vanhojen asiakkaiden kanssa oli lopulta hyvä asia ja loi uuden mahdollisuuden asettua niin tasavertaiseen asemaan kuin vain mahdollista.

Minulle oli helpottavaa, jos työryhmä oli samassa tilassa ja ruutuja oli mahdollisimman vähän. Joillekin taas oli selkeämpää, että kaikki olivat omilla ruuduillaan. Tuntui toimivalta, että kaikki me, jotka olimme samassa tilassa, pidimme hoitokokousta siinä ja puhuimme keskenämme, ja esim. jos lääkäri oli etänä, hän asettui enemmän kuuntelemaan, refleктоivaan asemaan. Jos ruutuja oli paljon, Teams ei jaksanut näyttää kaikkien kuvaa ja pelkkien puhuvien nimikirjaimien kuuntelu oli uuvuttavaa.

Etäyhteyden käyttöönotto mahdollisti ihmisten pyytämisen mukaan kauempaakin. Olen tottunut soittamaan puhelimella poissaoleville perheenjäsenille, mutta nyt Teamsin aktiivinen mukaantulo antoi ikään kuin lisäpuheenvuoron itselle ehdottaa yhteydenottoa perheenjäseneen tai muuhun verkostoon. Joidenkin opiskelijoiden koulunkäynti tuntui merkittävästi helpottuvan etätyöskentelystä. Toivottavasti etäyhteyksiä osataan jatkossa hyödyntää runsaiden koulupoissaolojen yhteydessä.

Tuntui, että olin koko kevään ajan kotikäynneillä. Joidenkin perheiden keittiön jääkaappimagneetit tulivat tutuiksi, koirien haukkumiset ja kuvan ulottumattomissa kuuluvat sisarusten kotoa lähdöt, ovien sulkeutumiset ja heipat – ihan kuin kotikäynneillä. Mutta ei sitten kuitenkaan. Kun en saanut selvää, niin en voinut mennä lähempää katsomaan oliko magneetti Kreetalta vai Samokselta, koira ei voinut silittää ja vaikka kuinka käänsin päätäni, niin en voinut vaihtaa paria sanaa uloslähtevän sisaruksen kanssa. Kehoni jäi toimeettomaksi.

Sanojen merkitys kasvoi. Alkuun tuli paine puhua jotenkin erityisen merkittäviä, osuvia sanoja. Aika pian kuuntelu sai omaa tilaansa takaisin ja sen hyväksyminen, ettei voi kehollisesti vastata ihmisille. Jos työpari oli samassa tilassa, niin reflektointi tuntui aluksi erikoiselta ja yritin pitää sen mahdollisimman lyhyenä. Työntekijöiden reflektointi ruudulta toiselle saattoi olla aika vaikeaa seurattavaa. Hankalissa kriisitilanteissa oli paikoin pakahduttavaa istua ruudulla ja yrittää olla osallisena keskustelussa, jossa jollain ruudulla joku ei puhunut ja joltain toiselta ruudulta joku kyseli suoria kysymyksiä. Tai tilanteissa, joissa asiakas ei halunnut omaa kuvaa ruudulle tai asetti kuvaan olkapäänsä. Ehdotin aina meidän työntekijöiden kuvan ruudulle asettamista. Joidenkin nuorten kanssa ratkaisin ruudun luomat haasteet siten, että tapasimme ulkoilun merkeissä.

Katsekontaktin ottamisesta kaikkien osallistujien kanssa tuli, jos mahdollista, entistäkin tärkeämpää. Kättelyt jäivät pois.

